

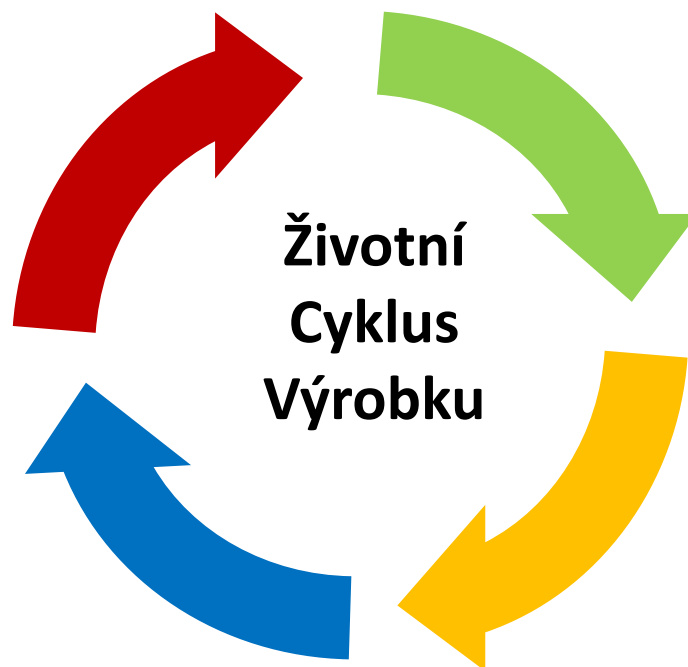
Životní cyklus výrobku

Faktory ovlivňující způsoby projektování

Šimon Kovář
Katedra textilních a jednoúčelových strojů

Zkuste definovat pojem životní cyklus výrobku?

Životní cyklus výrobku

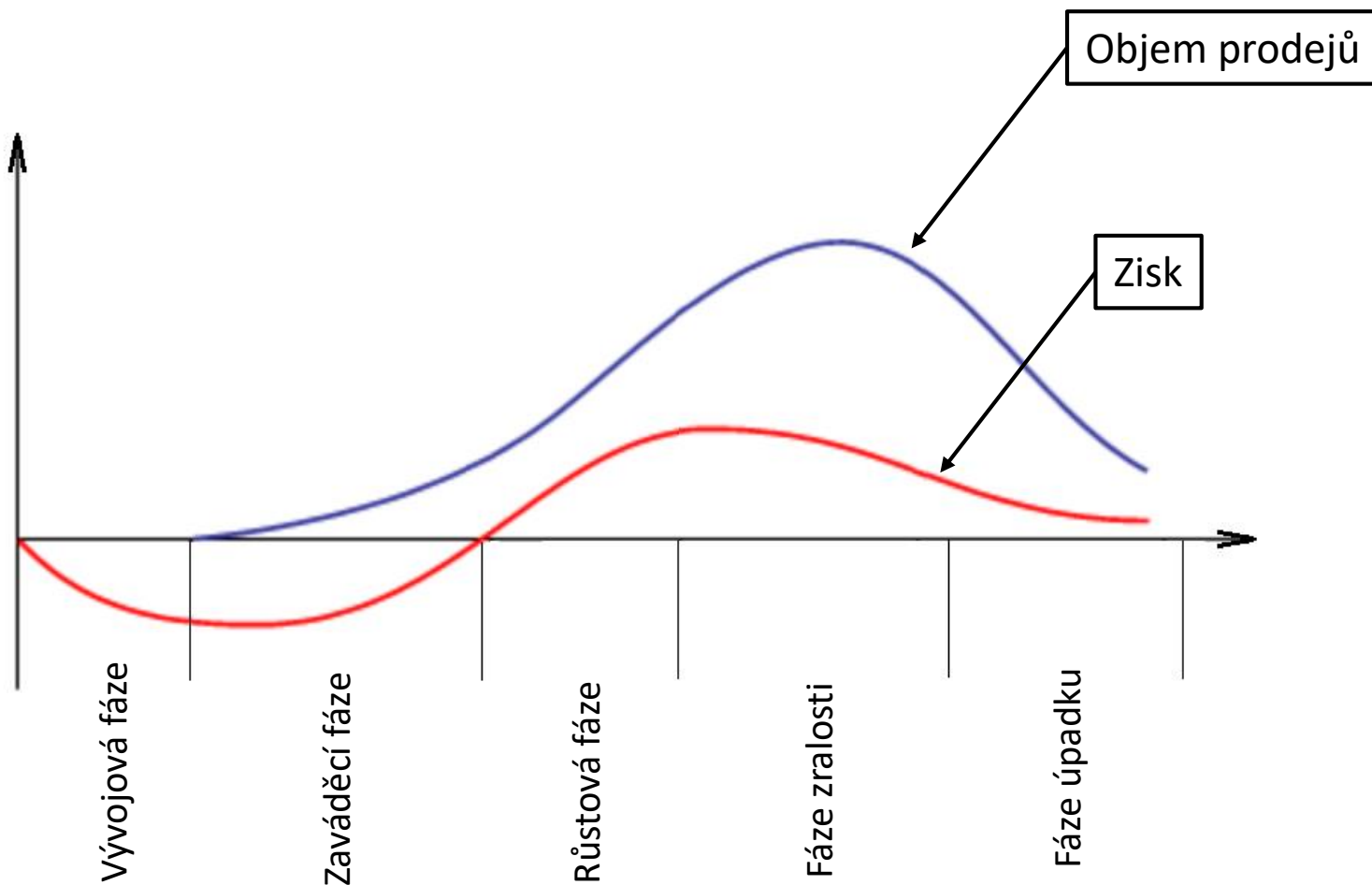
Životní cyklus je vyvoláván potřebami trhu nebo novými nápady. Začíná plánováním produktu a končí jeho „**ekologickou**“ likvidací.
Design je neodmyslitelnou součástí životního cyklu výrobku.

Fáze životního cyklu výrobku

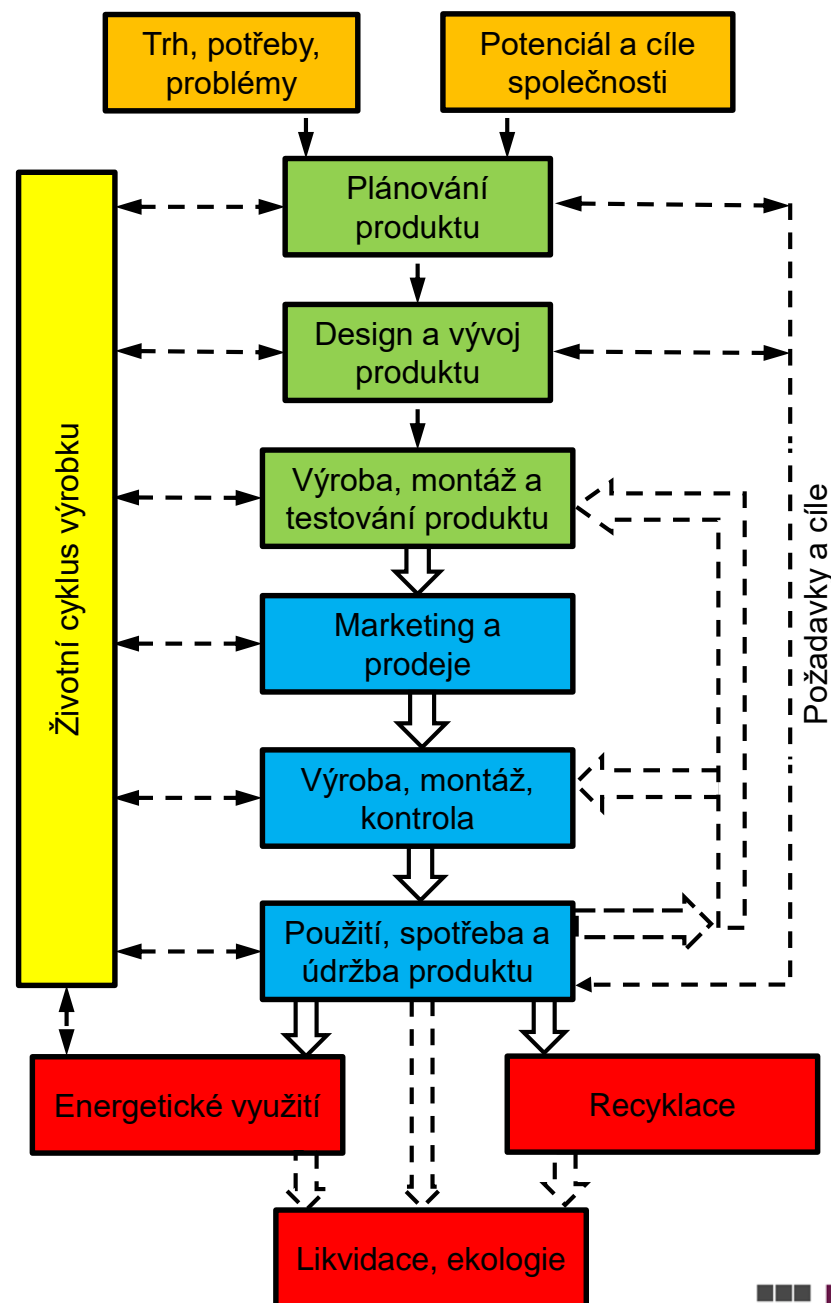
- Zavádění produktu – fáze uvedení výrobku na trh
- Růst zájmu o produkt – fáze růstu
- Zralost produktu – fáze zralosti
- Útlum zájmu o produkt – fáze úpadku

Fáze životního cyklu výrobku - graf

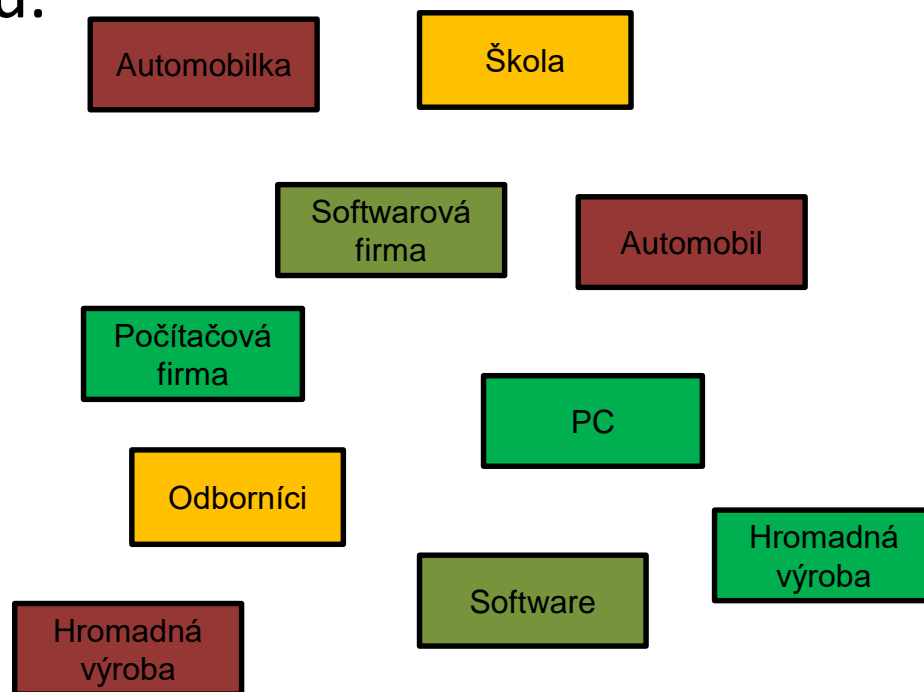
Životní cyklus výrobku je v podstatě proces převodu surovin na produkt s vysokou přidanou hodnotou. Designéři musí při návrhu úzce spolupracovat se specialisty s celé řady oborů.

Faktory ovlivňující životní cyklus výrobku

Přístup ke konstrukci výsledného produktu ovlivňuje celá řada faktorů.

- Typ výroby
- Typ produktu
- Typ organizace
- Určení produktu

Hromadná výroba

Projekty vztahující se k masové výrobě obvykle začínají plánováním produktu po provedení důkladné analýzy trhu. Dále je obvykle nechán velký prostor pro konkrétní řešení návrhářů (designerů).

Organizace procesu projektování

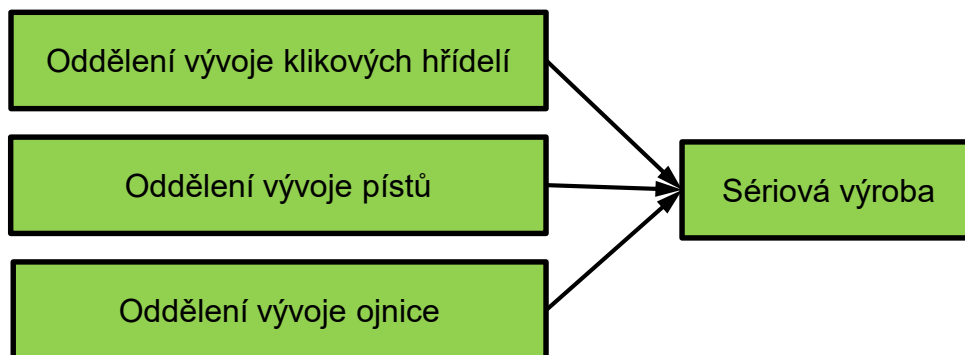
Samotná organizace procesu projektování a vývoje je závislá především na způsobu organizace společnosti. Společnosti mohou být orientované na:

- **Produkt**
- **Problém**

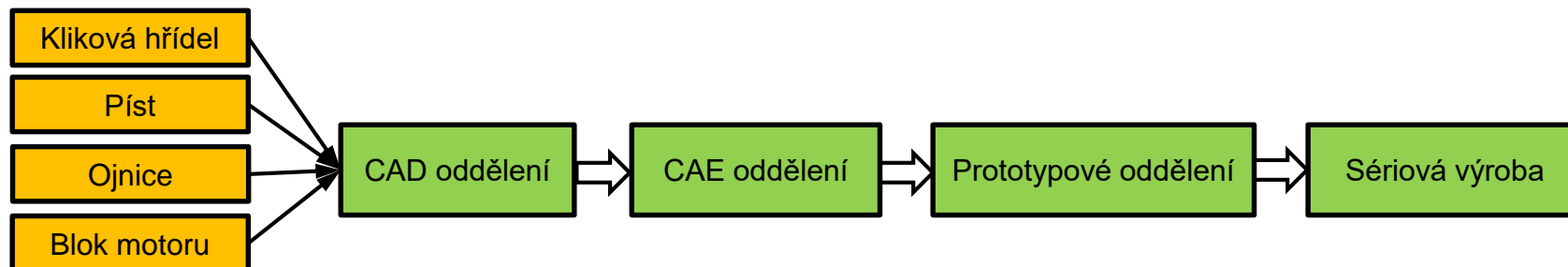
Organizace orientovaná na produkt

U **produktově** orientované společnosti je odpovědnost za vývoj a následnou výrobu rozdělena mezi **jednotlivá** oddělení společnosti dle **konkrétního** typu výrobku. Například jednotlivé díly spalovacího motoru – píst, kliková hřídel, vačková hřídel, blok motoru.....

Organizace orientovaná na problém

U společnosti orientované **na problém** rozdělujeme odpovědnost v závislosti na typu úkolu. Lze jej rozdělit do **dílčích úkolů** (např. ve strojírenství na CAD "Computer-Aided Design", řídicí systémy, výběr materiálů, FEM analýzy atd.). V tomto uspořádání musí být věnována zvláštní pozornost koordinaci prací při jeho průchodu od skupiny ke skupině.

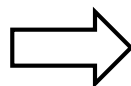
Adaptivní způsob navrhování

V adaptivní navrhování se držíme **známých** a zavedených **principů** řešení a přizpůsobujeme je změněným požadavkům. U tohoto typu konstrukce je kladen důraz na geometrii, pevnosti, tuhosti, výrobě, materiálu atd.

Variantně uspořádaný produkt

Ve **variantním** provedení se pohybujeme ve velikosti a uspořádání dílů a sestav v mezích stanovených již dříve navržených struktur výrobků. Variantní navrhování vyžaduje originální konstrukční úsilí pouze jednou a nepředstavuje významné konstrukční problémy na konkrétní zakázku. Obsahuje návrhy, ve kterých byly měněny jen rozměry jednotlivých částí ke splnění určitého úkolu.

Rozměrové řady

Vliv množství vyráběných kusů na vývoj produktu

Množství produkovaných kusů hraje **zásadní** roli při **vývoji** nového produktu. U **kusové** výroby je neekonomické vyrábět prototypy. Musí se obzvláště věnovat pozornost konstrukci a tím minimalizovat rizika. **Funkčnost a spolehlivost má vyšší** prioritu než **ekonomická** optimalizace. Produkty, které budou produkovány ve velkém množství (velké dávky, hromadná a sériová výroba) musí mít své technické a ekonomické vlastnosti doladěny před započítáním sériové, nebo hromadné výroby. Tohoto je dosaženo pomocí modelů a prototypů. Často vyžaduje několik stupňů vývoje před započítáním sériové výroby.

Vývoj osobních automobilů

Vývoj nového typu automobilu stojí několik **miliard** korun a trvá cca **3.5** roku. Vývoj začíná designovou podobou a definováním veškerých požadavků. Následuje samotný vývoj a poptávka dodavatelů dílů. První kusy jsou vyráběny **ručně**. Následuje **napodobování sériové výroby a nultá série**. Všechny tyto vozy jsou určeny k testování (crashtesty, klimatické, životnostní testy ... - určené k homologaci, fotografování, výstavy). Po nulté sérii následuje začátek sériové výroby pro účely doladění dalších výrobních detailů, vzhledu.... Teprve po této fázi následuje sériová výroba pro koncového zákazníka.

Vliv způsobu využití produktu na jeho vývoj

Strojírenství zahrnuje širokou škálu úkolů. Požadavky na řešení jsou mimořádně různorodé a vždy vyžadují použití specifických metod a nástrojů. Například **potravinářské stroje** musí splňovat specifické požadavky týkající se **hygieny**; **obráběcí stroje** musí splňovat specifické požadavky na **přesnost a provozní rychlosti**, **hnací jednotky** musí splňovat specifické požadavky týkající se **poměru výkonu k hmotnosti a účinnosti**; **zemědělské stroje** musí splňovat specifické požadavky na **funkčnost a robustnost** a **kancelářské stroje** musí splňovat specifické požadavky na **ergonomii a hlučností**.

4. Závěr

Způsob projektování (designování) je dán celou řadou faktorů. Při práci designera (CAD inženýra) je nutné postupovat tak, aby práce byla **efektivní** a **synchronizovaná** s navazujícími činnostmi. Vývoj nového produktu je v současné době provázán nejen v rámci mateřské společnosti, ale i v rámci dodavatelských a odběratelských společností.

Kontrolní otázky:

- Jaká je úloha CAD designera v životním cyklu výrobku?
- Jaké faktory ovlivňují životní cyklus výrobku.
- Jaká je podstata životního cyklu výrobku.

Příští přednáška bude na téma

„ Týmová práce “

Děkuji za pozornost

Použitá literatura a zdroje informací:

Engineering Design, G. Pahl, W. Beitz, J. Feldhusen, K. H. Grote, Springer (2007)

